

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

9. Iudicium de supradictis opinionibus. Et asseritur certum esse, non solum Episcopatum esse ordinem, sed & verum Sacramentum. Ex p. 12. tr. 1. r. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

potens generare, cum iuvene nondum potente. Ita ille. Dicendum est igitur secundum hanc sententiam Episcopatum non esse Ordinem absolute distinctum à Sacerdotali, sed vnum perfectum, & omnino completum cum illo constituitur, propterea quod Episcopum appellari Sacerdotem magnum: sicut enim homo cum peruenit ad ætatem virilem, non dicitur novus homo distinctus à seipso adolescente, sed idem in statu perfecto in quo possit alios sibi similes generare: ita Episcopus non affert Ordinem omnino distinctum, sed perfectionem Ordinis Sacerdotalis, ratione cuius potest alios ordinare; seu sibi similes efficere in Ordine Sacerdotali. Vnde eleganter S. Epiphanius scribens contra Hæcium, *Episcoporum, inquit, Ordo parum generator est, patres enim generat Ecclesia: Presbiterorum vero Ordo, non potens generare patres, &c.* Hæc igitur est ratio, ob quam Episcopatus non constituit octauum Ordinem.

RESOL. VIII.

Afferitur opinio asserens Episcopatum absolute distingui ab Ordine Sacerdotali. Ex part. 1. 2. tr. 1. Ref. 8.

§.1. **V**erum non desunt Doctores absolute, & simpliciter asserentes distingui Episcopatum à proprio Sacerdotio. Et ita inter alios docet Barbosa de potestate Episc. p. 2. allegat. 1. n. 18. qui plures plena manu adducit, quibus adde Campanilam in *diuersis Iuris Canonici, rubr. 6. cap. 4. n. 4.* Caietanum & Nauarr. Petr. Soto, Ayala Couar. Torreblanca, Philibertam & communiter Canonistas pro viribus defendentes, Episcopatum octauum esse Ordinem; & ita obseruat Leand. de Sacram. tom. 2. tr. 6. disp. 1. q. 11. Auerfa de Sacramento Ordinis, q. 1. scilicet 7. Probat quia quando aliquis ritus se habet tanquam pars, vt perfectio cuiusdam Ordinis totalis, siue cuiusdam Sacramenti, solet, ac debet omnino simul moraliter adhiberi cum alia parte, nec debet vnquam confici vna pars absque alia. Sic in exemplo illo Ordinis Sacerdotalis, certè de iure diuino debet simul moraliter in eadem Ordinatione conferri potestas absoluendi cum potestate consecrandi. Et in Sacramento Extremæ Vnctionis debent coniunctim successiue perfici omnes vñctiones quinque sensuum. Et in Sacramento Eucharistiæ debent coniunctim consecrari ambæ species panis, & vini: At Ordinatio alicuius in Episcopum potest, & solet fieri longo tempore, & annorum spatio post ordinationem illius in Sacerdotem, imò cum tam multi sint Sacerdotes, paucis conceditur Episcopalis Ordinatō; atque ita vt plurimum remanet plerumque Sacerdotium: Non ergo se habet Episcopatus tanquam complementum & perfectio, siue tanquam pars vnius Ordinis, & Sacramenti totalis cum Sacerdotio: sed potius dici debet simpliciter Ordo distinctus. Item quando est vnum Sacramentum habens plures partes, non confert distinctum effectum gratiæ per vnā, & aliam partem, sed vnicum sibi adæquatam, vel in fine vltimæ partis; vel si confert in priori parte, non superaddit alium in parte, stante inquam eadem dispositione subiecti. Sic in Extremæ Vnctione non confertur gratia per quinque partes, sed solum in vltima parte. Et in Sacramento Eucharistiæ qui communicat in vtraque specie, non recipit alium effectum gratiæ in specie Sanguinis præter eum quem receperat in specie Corporis; nisi inquam, in eum melius disponatur; quia tunc per eandem quoque speciem Corporis quandiu perdurat, augetur adhuc effectus gratiæ: At per se separatim in Ordinatione Episcopali confertur nouus effectus gratiæ præter illum qui col-

Tom. IV.

latus erat in Ordinatione Sacerdotali: ergo Episcopatus non se habet tanquam pars vnius Sacramenti cum Sacerdotio, sed simpliciter ab illo distinguitur. Huc vsque Pater Auerfa. Sed circa præsentem difficultatem ne deferat videre Patrem Gerundam de Episcopo tom. 2. l. 8. disp. 6. c. 3. vbi late sumat Sacramentum Confirmationis Episcopalis à Sacerdotio distingui; & Episcopatum esse verum, & proprium Ordinem, & Sacramentum, & distinctionem inter Sacramentum consecrationis Episcopalis, & Sacerdotalis esse iuris diuini.

RESOL. IX.

Iudicium de supradictis opinionibus.

Et asseritur certum esse non solum Episcopatum esse Ordinem, sed & verum Sacramentum. Ex part. 1. 2. tr. 1. Refol. 9.

§.1. **V**idisti amice Lector; diuersitate opinionum circa præsentem consecrationem Episcopalem, Episcopatum esse verum Ordinem, & Sacramentum libenter amplector: illam verò, quæ asserit non esse Ordinem, nec Sacramentum distinctum à Sacerdotio, probabilem puto. Vnde Philippus Faber in 4. sent. disp. 24. q. 1. c. 2. n. 43. Sic ait; Propter rationes istas hæc opinio asserit Episcopatum non esse Ordinem sacrum diuersum à Sacerdotio, neque per illum imprimi characterem nouum in suscipiente, sed characterem Sacerdotalem extendi ad aliqua munera, & ad aliquos actus, ad quos non se extendebat prius; qui actus sunt confirmare, & ordinare. Verum Auctores huius opinionis altercantur deinde inter se, an potestas ista, & gradus Episcopalis, seu characteris huius extensio sit debilis à Papa deponente Episcopum. Scotus autem inquit hanc alterationem esse vanam, quia cum ipsi negent Episcopatum esse Ordinem sacrum, sequitur necessarid esse debilem talem gradum, & potestatem. Adducit rationem Scotus, quia omnis authoritas, quæ est in Ecclesia, est vel Ordinis, vel iurisdictionis, per Authores istos potestas Episcopalis non est potestas Ordinis: ergo est potestas iurisdictionis. At quæcumque potestas iurisdictionis per superiorem potest suspendi, vel totaliter tolli: ergo per Papam, qui est supremus Superior in Ecclesia, posset tolli potestas Episcopalis, ita quod si attentaret, non confirmaret, nec ordinaret, quod est falsum, & contra omnes. Propter hanc rationem Scotus videtur dissentire ab hac secunda opinione, & sentire cum Canonistis; quia certum est Episcopatus potestatem non posse tolli, nec in parte, nec in toto à Pontifice, ita quod si Episcopus attentet, non faciat, licet faciendo peccaret: ergo videtur velle quod Episcopatus sit ordo. Vnde dicit etiam primam rationem pro hac secunda opinione, quæ est eius principale fundamentum, non concludere pro ipsa, sed potius esse pro prima opinione, quod probat sic. Ex ea ratione habetur quod Episcopatus concludit necessariò Ordinem Sacerdotij, vnde si non Sacerdos ordinetur in Episcopum nihil fit. Ad hoc concludit Episcopatum, non solum esse ordinem, sed esse simpliciter perfectiorem Ordinem quam sit Sacerdotium. Ratio est, quia includit intimius Sacerdotium, & alios Ordines, quam Sacerdotium alios Ordines: Nam Sacerdotium, potest conferri sine aliis Ordinibus, vt patet de Clerico per saltum promotio: Episcopatus autem non potest conferri sine Sacerdotio: ergo intimius includit Sacerdotium, & alios Ordines, quam Sacerdotium, & sic non

Dd 3 non

non solum est Ordo, sed Ordo perfectior aliis ordinibus etiam Sacerdotio: Nihilominus Scotus non inhæret mordicus huic opinioni, sed inquit, *quidquid sit de ista controuersia de Episcopatu*, &c. & dat alium modum sustinendi sacros Ordines esse tantum septem. Unde videtur, problematicus, & dare modum sustinendi utramque opinionem. Et hæc omnia docet Fabrus ubi supra.

2. Sed, ut verum fatear, & obseruat Dicastrillus de Sacram. tom. 1. tract. 6. disp. 1. dub. 3. n. 30. hi Doctores nos dicunt Episcopatum non esse Ordinem, sed non esse sacramentum (quidquid pro hac integra secunda sententia refert Azor. tom. 2. lib. 3. c. 23. q. 3.) eandem sententiam sequitur Couarr. lib. 1. variar. cap. 1. num. 15. Verum cum prædicti Authores citati quærent etiam, utrum Ordo sit Sacramentum, absolute respondeant. Ordinem esse Sacramentum, eo ipso, quod negent Episcopatum esse Sacramentum, videntur negare esse Ordinem, vel è contra. Eandem sententiam sequuntur, alij, quos refert Vasquez & Henriquez, Nugnus ad 3. part. q. 40. art. 5. Philatichus l. 1. cap. 10. Reginaldus lib. 30. tract. 1. n. 5. qui ita negant Episcopatum loquendo proprie de Ordine, per quem confertur peculiaris potestas ad conficiendum Christi corpus, & ad sacrificandum, ut loquantur etiam de Ordine proprie distincto à Sacerdotio.

3. Itaque quidquid sit de mente horum Doctotum assero penes me certum esse non solum Episcopatum esse Ordinem, sed, & verum Sacramentum. Probatur iisdem rationibus quibus probatum fuit esse Ordinem. Nam in primis ex citatis illis verbis 1. ad Timoth. h. *Noli negligere gratiam, qua in te est, qua data est tibi per Prophetiam, cum impositionem manuum presbyterij*, & 2. ad Timoth. 1. *Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, qua est in te, per impositionem manuum mearum*, colligitur sermonem esse de aliquo externo signo conferente gratiam; atque adeo de Sacramento Ordinationis; eam autem Ordinationem esse Episcopalem colligitur ex eo, quod sermo sit cum Timotheo, quem constat, & omnes concedunt tunc fuisse Episcopum. Deinde Concilium Trident. sess. 23. c. 3. ex eadem Scriptura indefinitè probauit Ordinatione sacra esse Sacramentum, & vnum ex septem nouæ Legis. Deinde c. 4. definit præter cæteros Ecclesiasticos gradus Episcopos, qui in Apostolorum locum peruenerunt ad hierarchicum Ordinem præcipue pertinere: & can. 6. damnat asserentes non esse Hierarchiam in Ecclesia Catholica Ordinatione diuina institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & Ministris. Ratio verò nostræ, assertionis, si ad naturam rei recurramus à priori est volûtas, & institutio Christi, quæ nobis ex principiis prædictis innotescit: hæc enim semper sola ratio est in omnibus Sacramentis, cætera verò tantum congruentiæ esse possunt, nec tamen hæc deficiunt præ Episcopatu. Ratio verò congruentiæ, maxime in hoc Sacramento, est, quia per Episcopi Ordinationem confertur potestas quædam sacra, & singularis administrandi Sacramenta, Potestas, scilicet, ordinandi, & confirmandi, &c. quæ sine gratia rectè administrandi non possunt. Unde cum Christus in necessariis Ecclesiæ non defuerit, credendum non est huiusmodi potestatem, ita esse institutam, ut per illam gratia ex opere operato non conferatur, sed potius credi debet eum ritum conferentem ordinandi potestatem, Christum euexisse ad rationem Sacramenti, seu signi efficacis gratiæ; maxime cum in ordinatione Episcopi conferatur Spiritus sanctus, & ordinans dicat: *Accipe Spiritum sanctum*: cum tamen Spiritus sanctus non conferatur simpliciter, nisi media gratia sanctificante, qui est effectus maxime primus, & proprius Spiritus sancti.

RESOL. X.

An opinio asserentium Episcopatum non esse Sacramentum mereatur aliqua censura inuri?
Et Angelus Doctor D. Thomas defenditur. Ex part. 2. tract. 1. Ref. 10.

§. 1. **H**is discussis restat videre quid dicendum de sententia negantium Episcopatum esse Sacramentum. Pater Vasq. tom. 3. in 3. partem disp. 240. cap. 3. n. 36. sententiam hanc D. Thomæ improbat illis verbis, *Posteriorem partem nostræ sententiæ, scilicet, Sacramentum, & Ordinem esse, ita eam veram existimamus, ut sicut à nobis pronunciata est, sine graui nota hoc tempore negari non possit*. Et sanè Petrus de Soto lib. de institut. Sacerdotum lect. 4. de Sacramento Ordinis §. in aliis igitur, expresse affirmat, *ut minimum certa fide credendum esse quælibet horum duorum Ordinum (scilicet enim ipse loquitur) nempe Sacerdotium, & Episcopatum verum esse Sacramentum, & vero Sacramento tradidit*. Michaël autem de Medina lib. 1. de Sacrorum hominum continentia c. 15. ita huic sententiæ adhæret, *et oppositam hoc tempore periculosam existimet, & licet ab Ecclesiâ expressè definita non sit, ex dispositione tamen Concilij Tridentini non obscure deducitur*. Hæc ille, cui addo Nauarrum in Man. cap. 22. num. 17. qui asserit se non scire, nec scire posse bona fide respondere ad locum Concilij sess. 23. c. 4. Idè Turrianus in Select. cent. 3. dub. 85. sic ait Merito docet Vasquez iam hoc tempore non posse negari Episcopatum esse Sacramentum, sine graui nota, & licet non explicet censuram quam meretur opinio contraria; tamen mihi videtur non solum esse temerariam sententiam, sed etiam proximam post Concilium. Ita ille videt etiam Auriam de Sacrament. Ordinis q. 1. sect. 6. §. Dico Secundo, & Gerundam de Episcopo tom. 2. disp. 6. cap. 1. n. 6. & Nicolaum Lambert. in 3. part. tom. 3. de Sacramento Ordinis disp. 2. art. 2. sic asserentem; Communior tamen, & probabilior sententia est Aluifiodorensis 4. p. Summa Maioris 4. sent. disp. 24. & plurium aliorum, tam antiquiorum, quam recentiorum, cum qua concludimus *Episcopatum esse Sacramentum verè, & proprie dictum*. Et hæc sententia post Concilium Trident. de tam certa inter Scholasticos, ut eius opposita videatur erronea propter auctoritatem Concilij Tridentini explicantis sacras Scripturas primo articulo citatas pro Sacramento Ordinis. Ita Lambert. Mitius hanc sententiam tractat Doctor Franciscus Halier de sacris Ordinationibus p. 2. sect. 2. cap. 1. art. 2. n. 6. ubi sic ait. Quod spectat ad Episcopatum, Albertus Magnus, Alensis SS. Thom. Bonauentura, Richardus, Dominicus Soto, & alij Catholici Doctores negant Episcopatum proprie dictum, esse Sacramentum: contra verò Aluifiodorensis, Ioannes Maior, Durandus, Paludanus, Canonistæ, & recentiores Theologi penè omnes Episcopatum Sacramentum esse affirmant. Hanc autem affirmantem sententiam Bellarminus certissimam, Petrus Soto certa fide tenendam censent; Michaël de Medina contrariam huic sententiæ esse periculofam. Vasquez similiter quod huic sententiæ contrarium sit sine graui nota non posse tamen arbitratum. Ego ita censo certissimam habendam esse affirmantem eandem sententiã, nec antiquos Auctores, qui pro contraria sententiã citantur, mihi videri omnino ei repugnasse, sed id fortè tantum defendisse, Episcopatum, nempe, non esse distinctum Ordinem, diuersumque Sacramentum à Presbyteratu; quia tamen eorum auctoritas à recentioribus præterdipi potest, nollem contrariam opinionem hæresis, aut erro-